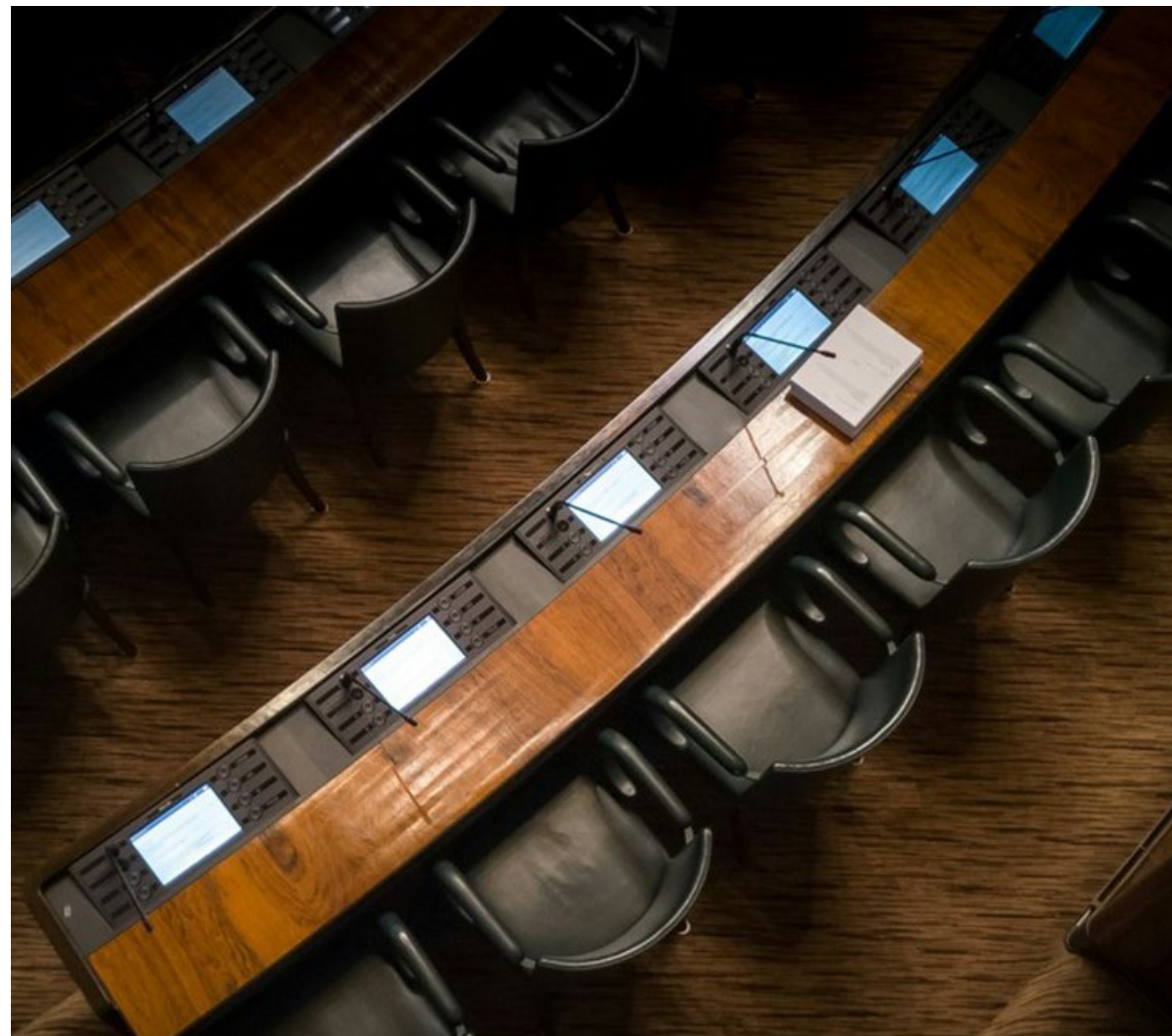

Etelä-Pohjanmaan liiton tavoitteet seuraavaan hallitusohjelmaan (2027-2031) ovat valmistelussa

- Alustavat HO-tavoitteet selvillä syksyllä 2025 ja valmiina loppuvuodesta 2025 ennen Länsi-Suomen HO-tavoitteita.
- Hallitusohjelman tavoitteita ja sisältöjä valmistellaan yhdessä kuntien ja maakunnan toimijoiden kanssa
 - Yleisen tason periaatteita, jotka ovat myönteisiä Etelä-Pohjanmaan maakunnalle
 - Etelä-Pohjanmaalla suoraan kohdentuvia kirjauksia
- Luodaan selkeä toimintamalli hallitusohjelmaan vaikuttamista varten
 - Hallitusohjelmaan vaikutetaan ennen neuvotteluja, niiden aikana ja jälkeen
 - Maakunnan tavoitteita on saatava hallitusohjelman neuvotteluihin agendalle
 - Pyrkimyksenä on saada mahdollisimman paljon omia osallistujia seuraaviin HO-neuvotteluihin

Päämääriä seuraavalle hallitukselle

Väylähankkeet tukemaan talouskasvua

Huoltovarmuus kasvun turvana

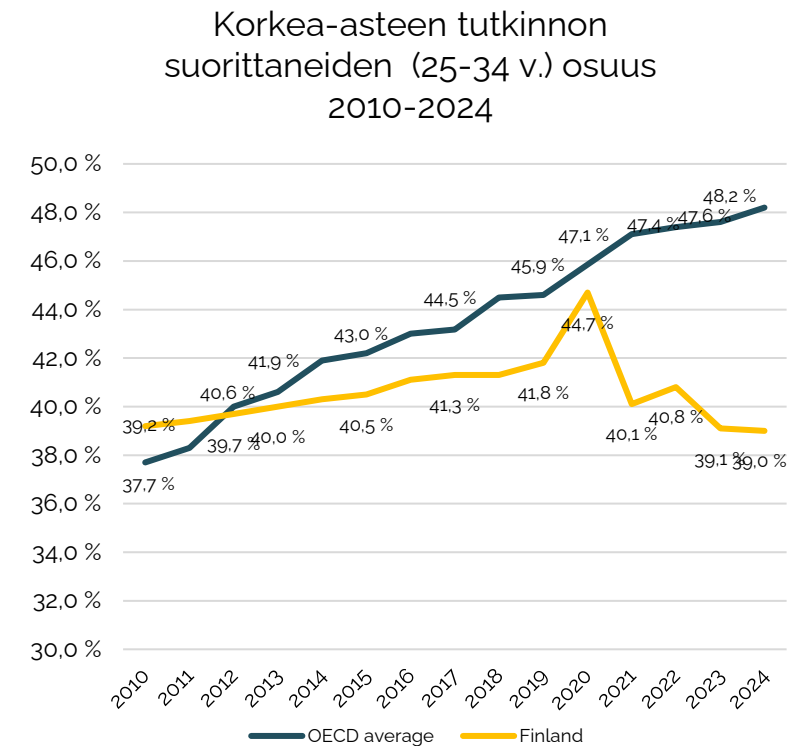
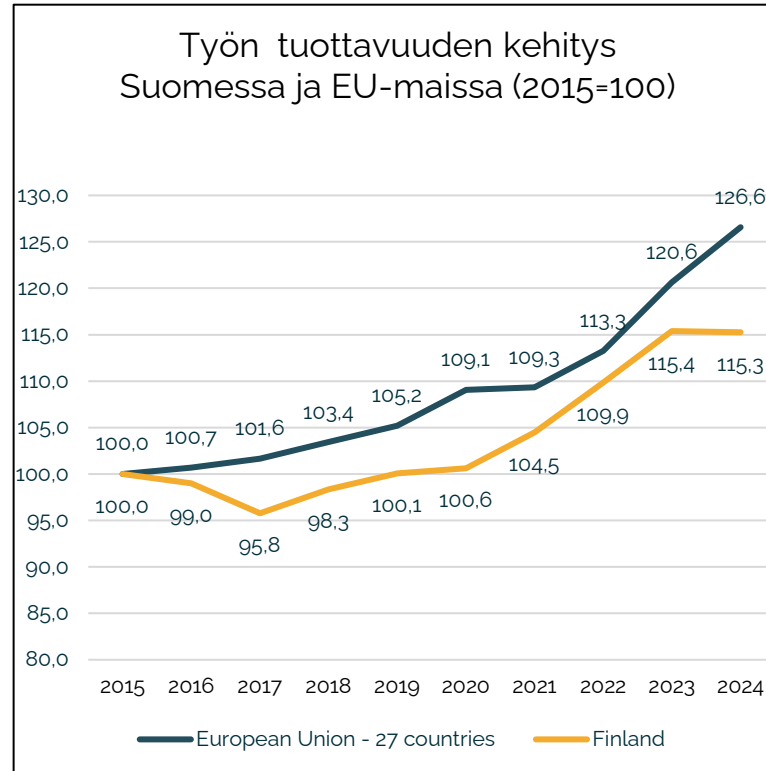
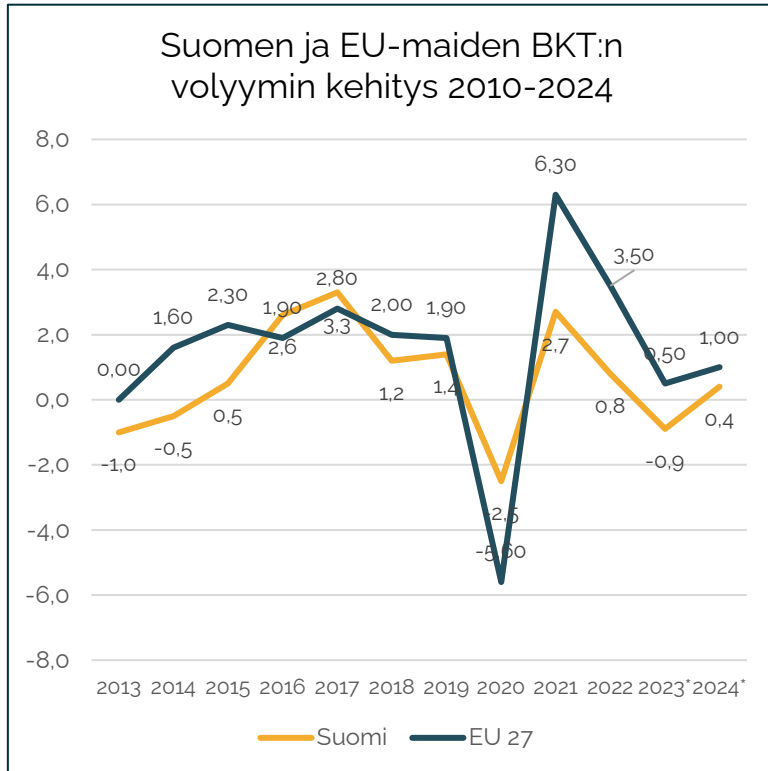
Elinkeinoelämän kasvun vauhdittaminen

Osaamispääoman vahvistaminen ja
työvoimatarpeisiin vastaaminen

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

SUOMI ON TALOUSKASVUSSA, TUOTTAVUUDESSA JA OSAAMISPERUSTASSA KILPAILIJAMAITA JÄLJESSÄ

Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, OECD

Suomen haasteet ovat merkittäviä

- Yritysten uudistuminen on hidasta ja investoinnit eivät suuntaudu riittävästi tuottavuutta lisääville aloille
- T&K-toiminnan vaikutukset tuottavuuteen ovat jääneet vähäisiksi
- Julkiset T&K-panostukset eivät kohdennu riittävästi pk-yrityksille
- Puhdas energiantuotanto ei houkuttele riittävästi teollisia investointeja
- Suomen koulutustaso on jäänyt jälkeen keskeisistä kilpailijamaista ja kansallisesti alueelliset erot ovat kasvaneet
- Korkeakoulutuksen aloituspaikoissa on merkittäviä vajeita (Uusimaa, Etelä-Pohjanmaa)
- Suomen eri alueiden vahvuuksia ei ole hyödynnetty riittävästi kasvussa

Ehdotamme ripeitä toimia talouskasvun, työllisyyden, huoltovarmuuden ja osaamispääoman vahvistamiseksi

Väylähankkeet tukemaan talouskasvua

Huoltovarmuus kasvun turvana

Elinkeinoelämän kasvun vauhdittaminen

Osaamispääoman vahvistaminen ja työvoimatarpeisiin vastaaminen

Väylähankkeet tukemaan talouskasvua

POLITIIKKATOIMENPITEET

- Kehitetään **päärataa** koko matkaltaan Suomen tärkeimpänä raideyhteytenä.
- Toteutetaan elinkeinoelämän kasvuedellytyksiä tukevia **väylähankkeita**
- Kehitetään **liikenteen solmukohtia ja asemanseutuja**
- Pysäytetään tieverkon **korjausvelan** kasvu

TALOUSKASVUA TEHOKKAASTI EDISTÄVIÄ TOIMENPITEITÄ

- Päätetään **pääradan Seinäjoki-Tampere-osuuden** kaksoisraiteen suunnittelu- ja toteutuspaketista (yleissuunnitelma koko välille, 1. vaiheen hankkeet ratasuunnitteluun ja toteutukseen)
- Toteutetaan **VT 19 nelikaistaminen** Seinäjoki-Lapua sekä muita pääväyläverkon kärkihankkeita (vt 3,vt 18)
- Osoitetaan rahoitus alemman asteisen tiestön **korjausvelkapaketille** 500 milj. euroa (maantiet ja yksityistiet)
- Varmistetaan maakuntien välinen **poikittaisjunaliikenne** - infra ja mm. uusi kiskobussikalusto (Haapamäen rata, Suupohjan rata, Vaasan rata)
- Rahoitetaan pääradan **asemanseutujen** liikenteen kehittämistä
- Turvataan Suomen alueellisen **lentoasemaverkoston** toimintaa ja kehitetään edistynyttä ilmailua (= AAM=Advanced Air Mobility, edistynyt ilmailu)
- Edistetään **Merenkurkun** kiinteää yhteyttä

Huoltovarmuus kasvun turvana

POLITIIKKATOIMENPITEET

- Vahvistetaan suomalaisen ruoantuotannon kannattavuutta ja vientimahdollisuuksia
- Varmistetaan, että **kestävyys**siirtymä tehdään alueellisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti **oikeudenmukaisesti**
- Lisätään **kestävää energiantuotantoa** ja vahvistetaan energiasektorin huoltovarmuutta

TALOUSKASVUA TEHOKKAASTI EDISTÄVIÄ TOIMENPITEITÄ

- Varmistetaan riittävät kannusteet **sähköintensiivisen teollisuuden** sijoittumiselle lähelle tuotantoa
- Käynnistetään **kansallinen biokaasuohjelma** alan pitkäjänteisen kehittämisen varmistamiseksi
- **Kauhavan lentokentän** harjoitus- ja tukikohtakäytön vakiinnuttaminen
- Varmistetaan **tuuli- ja aurinkovoimasta** saatavien yhteiskuntatulojen **kohdentuminen** hankkeiden sijaintipaikkakunnille
- Huoltovarmuuden vahvistamiseksi turvataan **turpeen saatavuus** energiaksi, ruuan tuotannon tarpeisiin, eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi, korkean teknologian tuotteisiin sekä varavoimalaitosten ylläpitoon
- Turvataan **maatalousyrittämisen** ja maaseudun kehittämisen resurssit sekä lisätään maaseutuneuvonnan rahoitusta

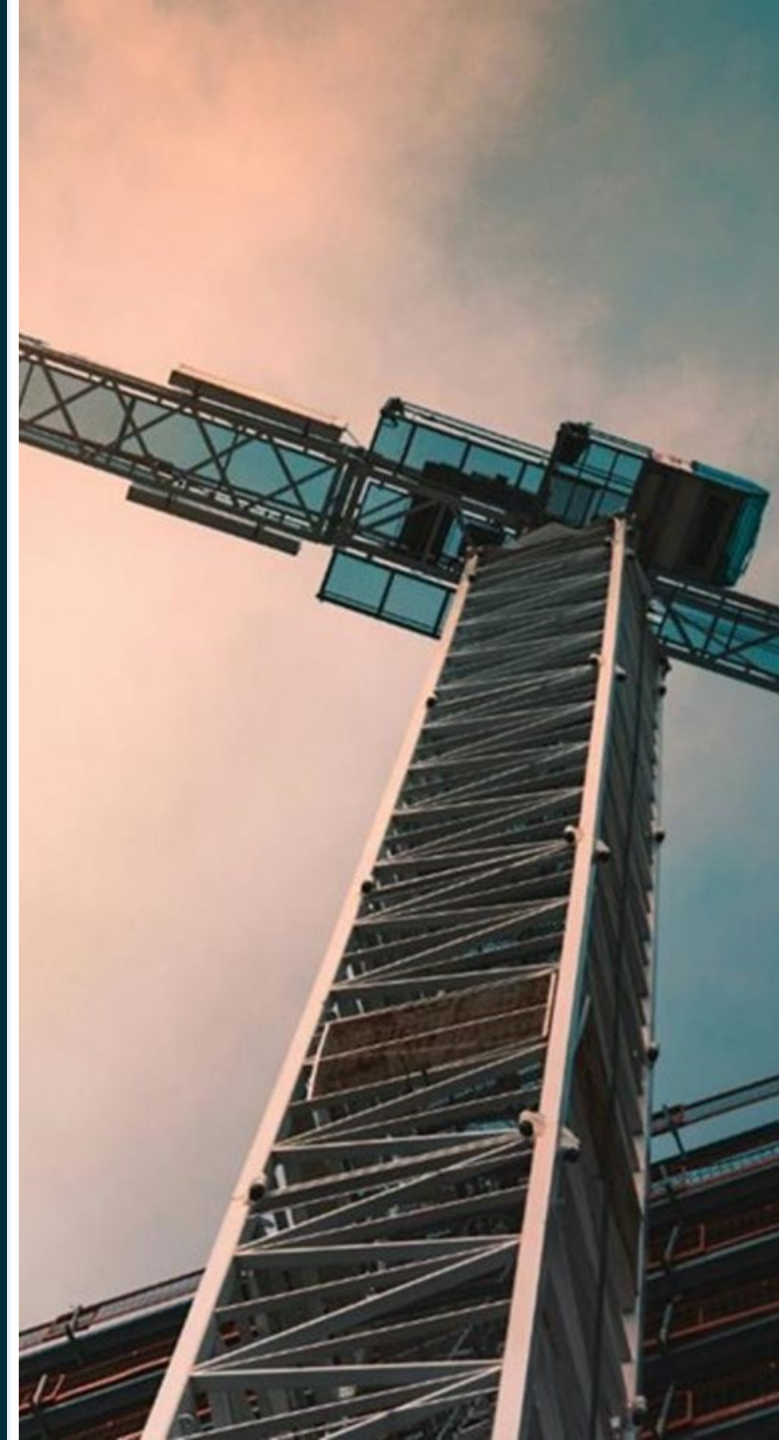
Elinkeinoelämän kasvun vauhdittaminen

POLITIIKKATOIMENPITEET

- Parannetaan pk-yritysten edellytyksiä uudistua ja vahvistaa tuottavuutta
- Edistetään TKI-panostusten lisäämistä pk-sektorilla ja ammattikorkeakouluissa
- Hyödynnetään alueiden vahvuuksia Suomen talouskasvun edistämiseksi

TALOUSKASVUA TEHOKKAASTI EDISTÄVIÄ TOIMENPITEITÄ

- Kohdennetaan valtion TKI-panostuksia pk-sektorille ja ammattikorkeakouluille
- Luodaan teollisuuden investointikannuste pk-yrityksille
- Perustetaan osaamisklusteriohjelma keskeisille elinkeinopainoaloille (ml. ruoka-ala) koko Suomen saamiseksi mukaan talouskasvuun
- Osoitetaan koheesiorahoitusta jatkossakin koko Suomeen maakuntien välisten aluekehityserojen tasaamiseen
- Palautetaan Kuusiokuntien, Järviseudun ja Suupohjan seutukunnat korkeampaan investointituen II-tukialueeseen
- Käynnistetään maakuntien ja valtion välinen kasvusopimusmenettely. Osoitetaan kansallista aluekehitysrahoitusta yhteisesti valittuihin teemoihin.
- Korvataan MAL-sopimukset uudella kaupunkikehittämisen-mallilla kasvavien maakuntakeskusten kanssa
- Kohdistetaan muiden UNESCO:n aluestatusten tapaan valtion rahoitusta Geopark-kohteille (GTK)
- Vahvistetaan maakuntien liittojen asemaa aluekehitysviranomaisena

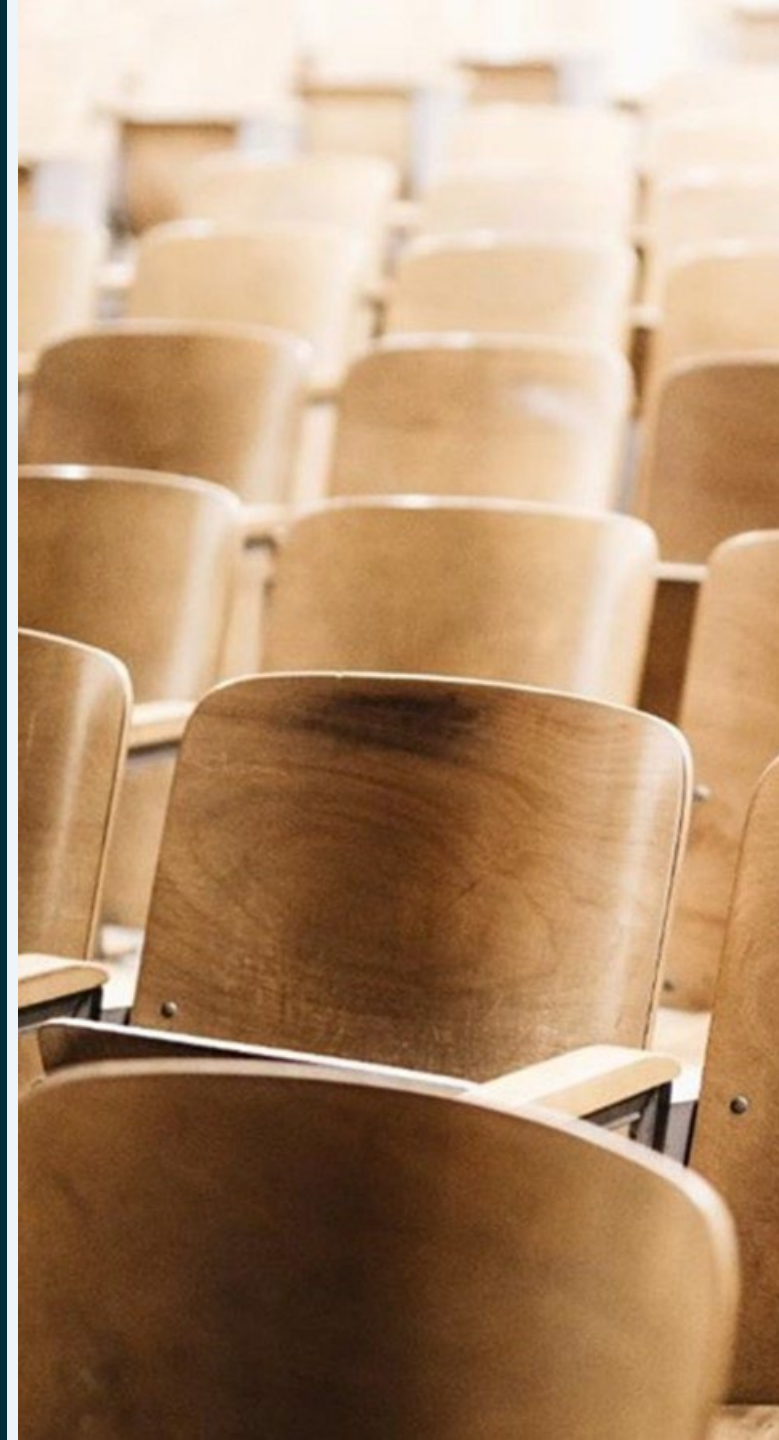
Osaamispääoman vahvistaminen ja työvoimatarpeisiin vastaaminen

POLITIIKKATOIMENPITEET

- Lisätään korkeakoulutuksen aloituspaikkoja ja tavoitellaan 50 % koulutustasoa
- Pysäytetään osaamisen eriarvoistumiskehitys
- Panostetaan kansainvälisten opiskelijoiden houkutteluun ja pitovoimaan
- Vahvistetaan työllisyysalueiden toimintaedellytyksiä ja varmistetaan, että jatkossa alueilla on riittävä rahoitus

TALOUSKASVUA TEHOKKAASTI EDISTÄVIÄ TOIMENPITEITÄ

- Varmistetaan korkeakoulutus jokaisessa maakunnassa
- Lisätään korkeakoulutuksen aloituspaikkoja huomioiden työmarkkinoiden ja elinkeinoelämän tarpeet
- Kohdennetaan aloituspaikkoja sinne, missä niitä on vähiten suhteessa nuoriin ikäluokkiin
- Vahvistetaan yliopistokeskusten asemaa ja rahoitusta
- Ammatillisen koulutuksen rahoituksen ja alueellisen saatavuuden turvaaminen
- Lisätään jatkuvan oppimisen rahoitusta ja järjestelmän kehittämistä
- Hyödynnetään vapaan sivistystyön mahdollisuudet koulutustason nostossa ja jatkuvassa oppimisessa
- Turvataan mahdollisuudet tehdä taiteellista työtä ja luovaa yrittäjyyttä kaikkialla Suomessa sekä osoitetaan alueille korvamerkittyä rahoitusta kulttuurin kehittämiseksi
- Poistetaan lukukausimaksut EU:n ulkopuolisilta 2. asteen opiskelijoilta ja myönnetään pysyvä oleskelulupa AMK-tutkinnon suorittaneille

Etelä-Pohjanmaan tärkeimpiä ehdotuksia seuraavaan hallitusohjelmaan: Toimenpiteet

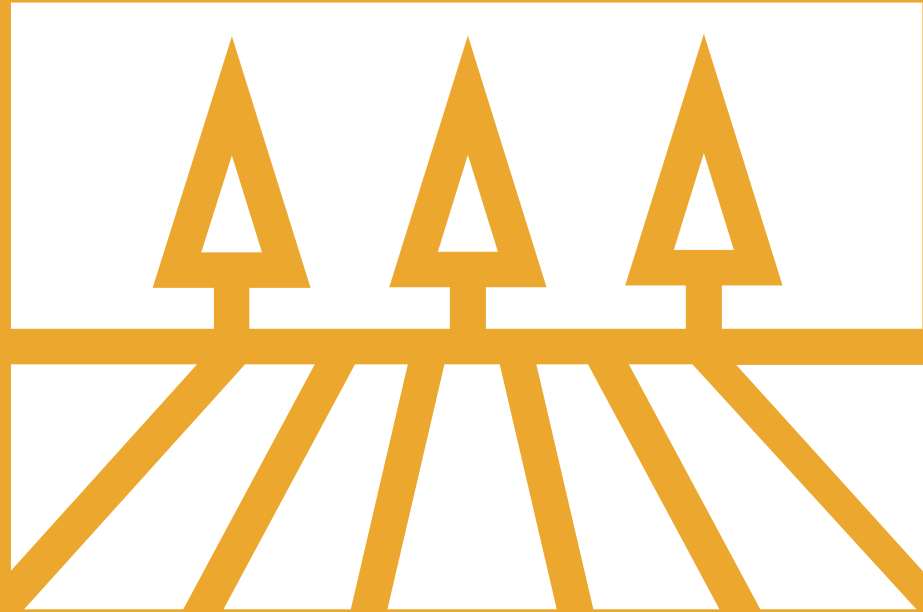
- Päätetään pääradan Seinäjoki-Tampere-osuuden kaksoisraiteen suunnittelu- ja toteutuspaketista
(yleissuunnitelma koko välille, 1. vaiheen hankkeet ratasuunnitteluun ja toteutukseen)
- Toteutetaan VT 19 nelikaistaminen Seinäjoki-Lapua sekä muita pääväyläverkon kärkihankkeita (vt 3, vt 18)
- Kohdennetaan korkeakoulutuksen aloituspaikkoja sinne, missä niitä on vähiten suhteessa nuoriin ikäluokkiin
- Osoitetaan koheesiorahoitusta jatkossakin koko Suomeen maakuntien välisten aluekehityserojen tasaamiseen
- Suunnataan julkisia TKI-panostuksia pk-sektorille ja ammattikorkeakouluille
- Koko maan talouskasvun vauhdittamiseksi käynnistetään osaamisklusteriohjelma keskeisille elinkeinopainoaloille
- Käynnistetään maakuntien ja valtion välinen kasvusopimusmenettely. Osoitetaan kansallista aluekehitysrahoitusta yhteisesti valittuihin teemoihin.

Etelä-Pohjanmaan tärkeimpiä ehdotuksia seuraavaan hallitusohjelmaan: Vaikutukset

- Pääradan kaksoisraide parantaa toimintavarmuutta ja radan kapasiteettia. Matka-aika (SJK-TRE) nopeutuu 45 minuuttiin (nyt nopeimmillaan n. 1h, useat junat 1h15+ min)
- VT19 muodostaa yhdessä valtatie 3 kanssa Suomen ruokatien ja viennin valtavyöhykkeen. Hanke on H/K-suhteeltaan erinomainen ja toimenpiteet parantavat yhteysvälin turvallisuutta ja välityskykyä (ml. Atria, Valio ja Nammo kuljetukset)
- Korkeakoulutuksen aloituspaikkojen kohdentamisella nostetaan tehokkaasti Suomen koulutustasoa ja lisätään innovaatiokyvykkyyttä, Etelä-Pohjanmaalla on selvästi maan vähiten korkeakoulutuksen aloituspaikkoja suhteessa nuoriin ikäluokkiin (17-19-vuotiaat).
- Koheesiopolitiikan tulee jatkossakin perustua aluelähtöisyyteen. Alueelliset kehityserot ovat edelleen merkittäviä niin Suomessa kuin koko EU:ssa, ja siksi koheesiorahoitusta tarvitaan kaikilla EU:n alueilla.
- PK-sektorin TKI-toiminnan vahvistamisella nostetaan tuottavuutta ja vauhditetaan talouskasvua. Pk-yritysten edellytykset TKI-rahoitukselle ovat heikentyneet ELY-keskusten kehittämisspalveluiden ja Business Finlandin innovaatioasetelin lakkauttamisen myötä
- Toimialakehittäminen on tällä hetkellä sirpaleista ja alueiden potentiaalin hyödyntämisellä saadaan kasvua ja yhteistyötä. Ohjelmaa voidaan pilotoida vuoden 2026 syksystä alkaen ruoka-alalla
- Kasvusopimusmenettelyllä koko Suomi otetaan mukaan kasvuun. Pieni kansallinen siemenraha generoi uusia innovaatioita ja kehittämistä. Jatketaan kaupunkien ekosysteemisopimusmenettelyä.

ETELÄ-POHJANMAAN

liitto

ETELÄ-
POHJANMAA
TARJOAA
KONKREETTISIA
RATKAISUJA

Etelä-Pohjanmaan vahvuudet

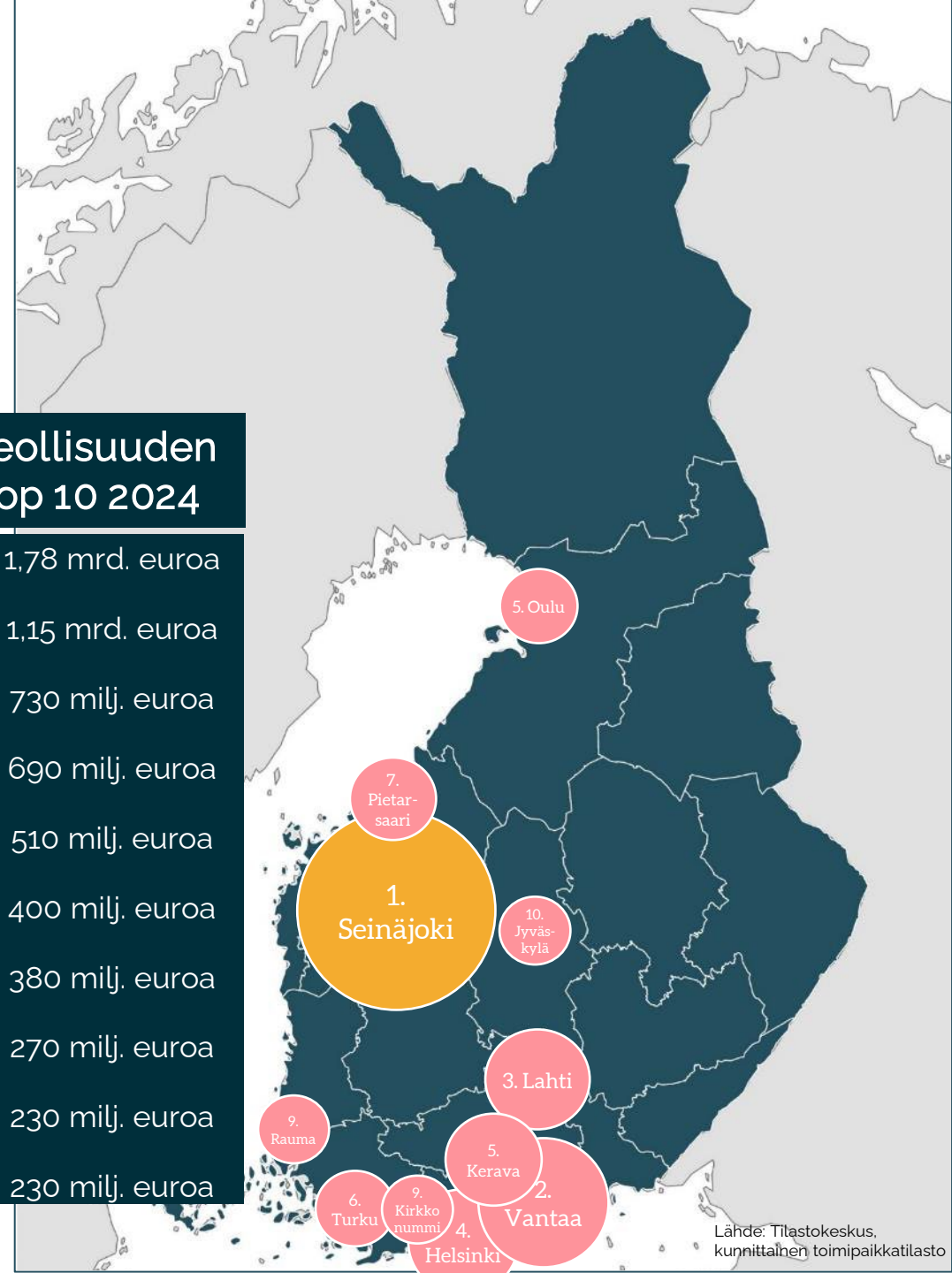
- Yrittäjiä ja teollisuuden toimipaikkoja maan eniten suhteessa väestöön
- Työpaikkakeskittymiä eri puolella maakuntaa. Matala työttömyysaste ja korkea työllisyysaste.
- Mittavat investoinnit suunnitteilla ja rakenteilla kestävään energiantuotantoon
- Etelä-Pohjanmaa Suomen johtava ruoka-maakunta ja maaseutuvaltaisain maakunta
- Seinäjoki on koko maan ruokateollisuuden merkittävin keskus

Rakenteellisia haasteita

- Matala bruttokansantuote ja koulutustaso sekä tuottavuus
- Väestön ikääntyminen, työvoimapula ja yritysten rekrytointiongelmat
- Yrityskentän uudistuminen ja vähäiset TKI-panostukset
- Maan vähiten korkeakoulutuksen aloituspaikkoja suhteessa nuoriin ikäluokkiin

Elintarviketeollisuuden liikevaihto top 10 2024

Seinäjoki	1,78 mrd. euroa
Vantaa	1,15 mrd. euroa
Lahti	730 milj. euroa
Helsinki	690 milj. euroa
Kerava	510 milj. euroa
Turku	400 milj. euroa
Pietarsaari	380 milj. euroa
Kirkkonummi	270 milj. euroa
Rauma	230 milj. euroa
Jyväskylä	230 milj. euroa

ETELÄ-POHJANMAA ON ENERGIAMURROKSEN YTIMESSÄ

Etelä-Pohjanmaan sähköntuotanto on moninkertaistunut. Maakunnan osuus vuonna 2024 koko maan tuulivoiman tuotannosta oli 12,4 %. Kasvu jatkuu tulevina vuosina.

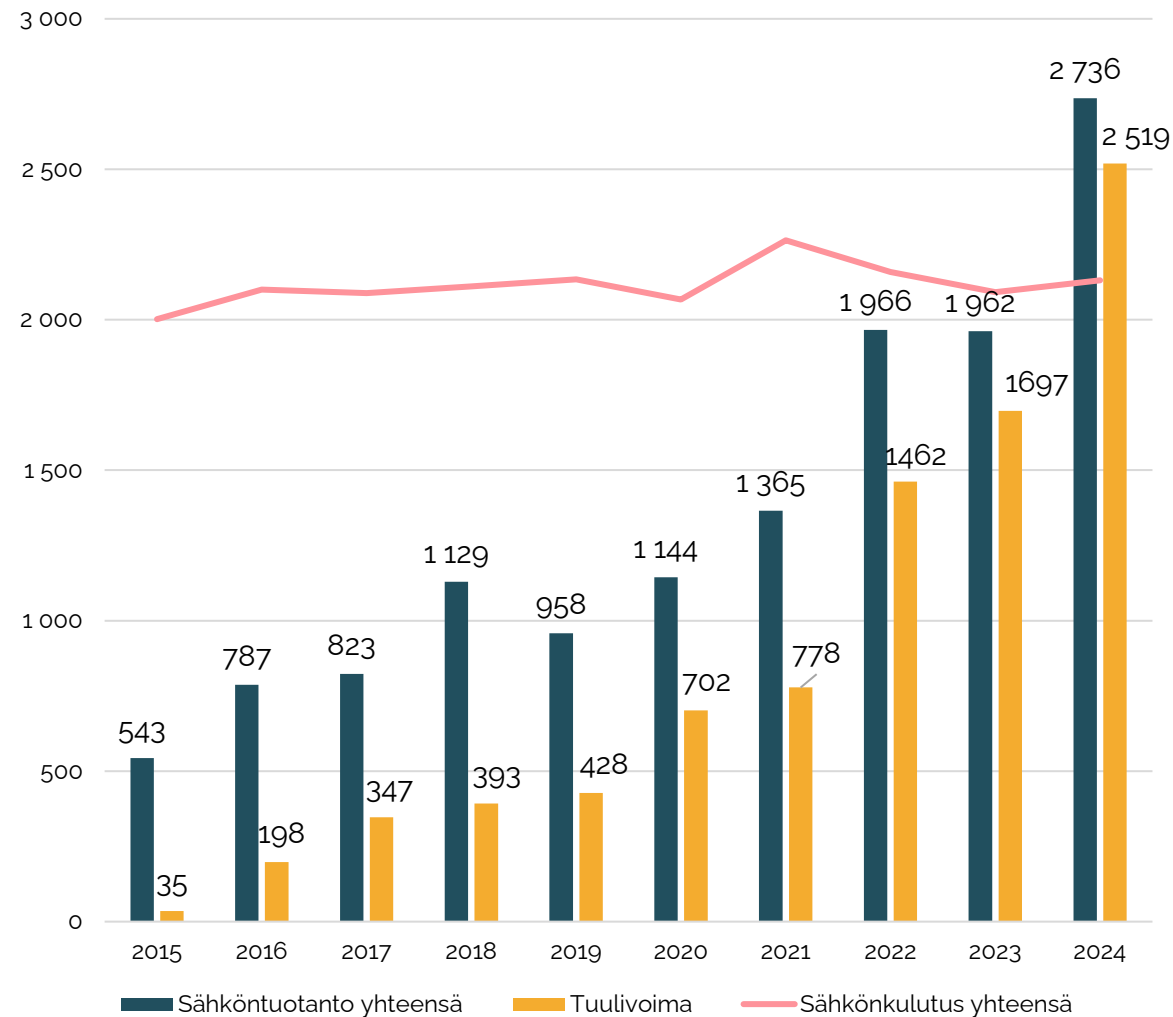

Kestävään energiantuotantoon (tuuli-, aurinko-, biovoima) on maakunnassa suunnitteilla arviolta yli 10 mrd. euron arvosta investointeja

Etelä-Pohjanmaan investointinäkymät ovat parantuneet. On varmistettava riittävät kannustimet sähköintensiivisen teollisuuden sijoittumiselle lähelle energian tuotantoa

Sähköntuotanto ja kulutus (Gwh) Etelä-Pohjanmaalla 2015-2024

Lähde: Energiategollisuus

ETELÄ-POHJANMAALLA ON MAAN MERKITTÄVIN VAJE ALOITUSPAIKOISSA

Suomessa on OECD:n mukaan merkittäviä alueellisia vajeita korkeakoulutuksen aloituspaikoissa (mm. Uusimaa ja kaikkein heikoimpana Etelä-Pohjanmaa)

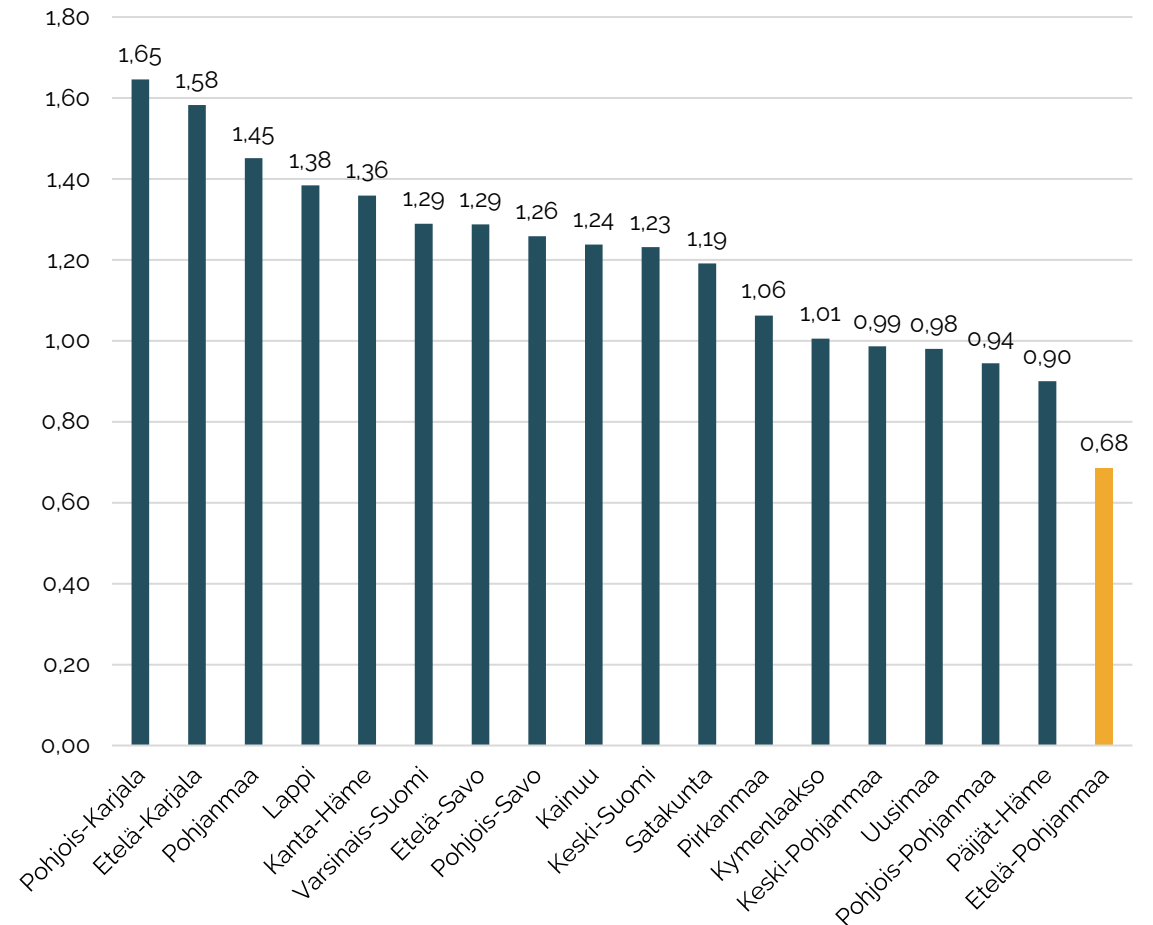

Etelä-Pohjanmaalla on kaikkein vähiten korkeakoulupaikan vastaanottaneita suhteutettuna 17–19-vuotiaiden ikäryhmään

Mikäli ikäluokat pienevät Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaisesti, Etelä-Pohjanmaalla ei ole yhtä aloituspaikkaa nuorta kohti edes vuonna 2045

Korkeakoulutuksen aloituspaikat 2023 (1. sykli) suhteessa nuorisoikäluokkaan (17-19 v.)

Lähde: tilastokeskus, väestön koulutus rakenne

ETELÄ-POHJANMAAN VÄYLIÄ ON VAHVISTETTAVA

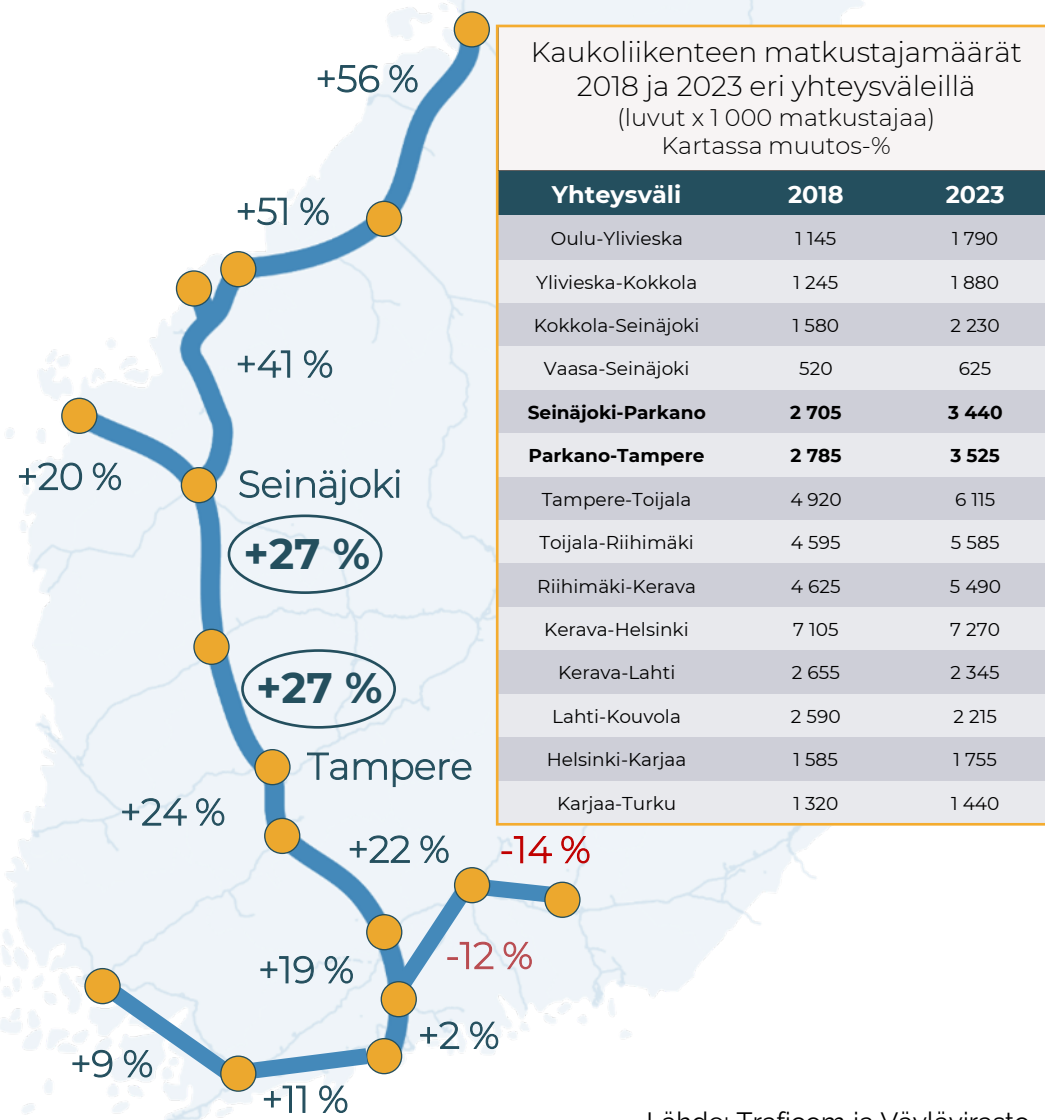
Tampere-Seinäjoki välillä matkustaa vuodessa 3,5 miljoonaa matkustajaa. 1-raiteinen osuus rajoittaa kasvua ja häiriöiden vaikutukset leviävät laajalle muualla Suomeen

Seinäjoki on logistinen solmukohta ja maan merkittävin elintarvike-teollisuuden keskus vt19 on pullonkaula Atrian ruoka- ja Nammon ammuskuljetuksille

Etelä-Pohjanmaalla on maan eniten tieliikenteessä vakavasti loukkaantuneita ja kuolleita suhteutettuna väkilukuun. Yli kolminkertaisesti verrattuna Uudenmaan maakuntaan

Lähde: Traficom ja Väylävirasto

